

hvervsmæssige uddannelser tager højde for de ny muligheder, nærværende forslag rummer. Ligeledes repræsenterer lov om efteruddannelse et eksempel på den fornyelse inden for uddannelsespolitikken, der er brug for på flere områder.

Orlovs- og støttelovgivningen bliver derved et anliggende for hele det brede voksenuddannelses- og folkeoplysningsområde. Det gælder såvel lovgivning, dispensationer som forsøgs- og udviklingsarbejde, der fortsat skal varetages af de respektive organer og institutioner, som i dag løser opgaverne, blandt andet i forbindelse med 10-punkts-programmet.

Forslagene om ret til uddannelsesorlov og om etablering af en voksenuddannelsesfond nødvendiggør i øvrigt et mere åbent uddannelsessystem. En vigtig grundtanke er således, at uddannelsesindsatsen skal passe bedre til den enkeltes ønsker og behov samt give den enkelte indflydelse på, hvornår i livsforløbet uddannelse skal indgå som en aktuel mulighed. Deraf følger nødvendigheden af at kunne forlade sit arbejde i en periode for siden at kunne vende tilbage med ny indsigt, viden og kvalifikationer.

Internationale uddannelsesorlovsordninger

I en nylig gennemført undersøgelse («Rapport vedrørende betalt uddannelsesorlov i 8 vesteuropæiske lande», af Bodil Mørkøv Ullerup. Udviklingscenter for Folkeoplysning, 1987) vedrørende uddannelsesorlovsordninger i en række europæiske lande konkluderes, at man er nået langt internationalt på dette område. Det følgende er et uddrag fra undersøgelsen.

I forbindelse med ratifikationen af ILO-konvention nr. 140 i 1974 om betalt uddannelsesorlov (Paid Educational Leave) har en række lande (for eksempel Storbritannien, Frankrig, Sverige, Vesttyskland, Holland og Spanien) indført ordninger om uddannelsesorlov. Andre lande som for eksempel Belgien, Luxembourg, Norge og Italien indførte ordninger i midten af 1970'erne uden at have tiltrådt konventionen. Det kan således konstateres, at man i Danmark er langt bagefter, når det gælder lovgivning på uddannelsesorlovsområdet.

Disse internationale ordninger har nu eksisteret i 10 til 15 år og overlevet diverse regeringsændringer med skiftende politisk flertal, økonomiske stramminger m.v. Fælles for stort set alle ordningerne er, at de er gjort langt mere omfangsrige i begyndelsen eller midten af 1980'erne, hvilket må tages som et udtryk for, at denne del af voksenuddannelserne prioriteres stadig højere.

I det følgende gives en kort redegørelse for orlovsordninger af forskellig karakter og indhold i Frankrig, Italien, Luxembourg, 4 delstater i Vesttyskland og i Sverige.

Frankrig

Alle privat og offentligt ansatte uanset virksomhedens størrelse har ret til betalt uddannelsesorlov. Uddannelsesforløbet behøver ikke at relatere sig direkte til job, idet det kan være af såvel erhvervsrettet som kulturel karakter. For at opnå retten til uddannelse skal lønmodtageren have haft 2 års tilknytning til arbejdsmarkedet og mindst 6 måneders ansættelse på arbejdspladsen. Den maksimale varighed for et uddannelsesforløb er 1 år for fuldtidsstudier og 1.200 timer for deltidsstudier. Lønkomensationen udgør en procentdel af den løn, der normalt oppebæres (typisk 80–100 pct.), og udbetales fra fonde, som styres af særlige organisationer. Fondenes midler kommer fra virksomhederne, som indbetaler 0,10 pct. af deres samlede bruttolønudbetalinger.

Italien

Rammerne for ordningen om retten til 150 timers betalt uddannelsesorlov er givet i de kollektive overenskomster (hvilket i øvrigt også er tilfældet i Holland), og bestemmelserne for den enkelte lønmodtager om, hvornår uddannelsen skal finde sted, hvor længe den må være, og hvor stor en lønkomensation der kan opnås, varierer med fagforbund og arbejdsplads. Der opstilles dog generelt 3 betingelser for retten til at bruge 150-timers-reglen:

- en person, der ønsker uddannelse, skal bruge en del af sin fritid ud over de timer, som arbejdsgiveren betaler. Normalt er kurserne tilrettelagt over 300–500 timer fordelt over 1, 2 eller eventuelt 3 år.
- højst 2½–3 pct. af de ansatte på en arbejdsplads er på kursus samtidig.
- den enkelte må højst benytte 150-timers-reglen 3 gange i løbet af sine erhvervsaktive år.

Der findes to typer kurser inden for 150-timersordningen, nemlig undervisning på 6., 7. og 8. klassetrin i fagene italiensk, matematik, historie/geografi og fremmedsprog. Deltagerne går enten på rene voksenhold eller i almindelige skoleklasser sammen med børnene. Den anden type er mere specifikke og kan f.eks. omhandle kursus i miljø eller økonomi og organiseres af universiteter og fagforeninger i fællesskab. Der er *ingen* erhvervsrettede kurser under ordningen. Alle kurser afsluttes med prøver, og deltagerne får et diplom.